

Faglighed og skriftlighed

Bestyrelsesseminar KVUC
Schæffergården 19. juni 2014
Ellen Krogh

Faglighed og skriftlighed

- Et studie af skrivning i de gymnasiale uddannelser.
- Finansieret af Det Frie Forskningsråd 2010-2014.
Tværfaglig forskergruppe, 10 forskere fra SDU, AU og RUC
www.sdu.dk/fos.
- Etnografiske længdestudier fra et elevperspektiv.
Mål: at skabe ny viden om hvordan elever
 - lærer fag gennem skrivning og skrivning gennem fag
 - udvikler skrivekompetencer og skriveridentiteter gennem deres gymnasieuddannelse.

Projektets udgangspunkter

- Det nye tekstsamfund (Karlsson, 2006)
- Voksende krav om avanceret 'literacy' (OECD/DeSeCo o.a.)
- Skrivning er design af tegnressourcer.
- Literacy i stadig forandring.
- Uddannelserne svækkede i positionen som hoved'sponsorer' af literacy (Brandt, 2001)

OG

- Verbalsproglig skrivning et unikt lære- og erkendelsesmedie
- Skrivning er en handlende og skabende ressource
- Skrivning er magt

Det nationale udgangspunkt

Gymnasiereformens skriveprojekt: ”Ny skriftlighed”

- Skrivning ses som en central del af studieforbereelse
- Skriveudvikling ses som et ansvar for alle fag
- En vifte af evalueringsformer, vægt på formativ evaluering
- Organisatoriske udfordringer - samarbejde og progression

Folkeskolen: siden PISA primært fokus på faglig læsning

Skrivekulturer i folkeskolen

Forberedende studie 2009-2010

Torben Spanget Christensen,
Nikolaj Frydensbjerg Elf og Ellen Krogh.
Skrivekulturer i folkeskolens niende klasse.
Syddansk Universitetsforlag 2014

Elever kommer til de gymnasiale uddannelser med beskedne skriveerfaringer, og hovedsageligt fra danskundervisningen.

De faglige skrivekulturer i folkeskolen er meget forskellige fra de gymnasiale. Vi har set dramatiske overgangserfaringer.

Bevægelse i projekt FoS

- Skrivekulturer i folkeskolen
Skrivekulturer i folkeskolens niende klasse 2014
- Gymnasieskrivere og deres faglige tekster
Elevskrivere i gymnasiefag, udkommer efterår 2014
- Længdestudier af skriverudvikling
Skriverudviklinger i gymnasieskolen (arbejdstitel) 2015.

Observationer og fund

- Der afleveres rigtig mange opgaver. Det er ikke alle opgaver eleverne ser formålet med.
- Mange digitale ressourcer tages i anvendelse (ex googledocs, faglige softwareprogrammer, podcasts, facebookgrupper).
- Omfattende brugsorienteret skrivning, men kun i begrænset grad didaktisk synlig – noter, udkast, talepapirer, power points.
- Computeren uomgængelig (de fleste faglige tekster publiceres på læringsplatformene) – men også en stadig udfordring for elevens koncentration.

Observationer og fund

- I ”indholdsfagene” skriver elever i vidt omfang sammen. Men hvem skriver, og hvordan tages der ejerskab? Samskrivning ikke et didaktisk tema.
- Kreativ, eksperimenterende skrivning hovedsageligt i andet fremmedsprog
- Meget lidt procestilrettelagt skrivning. Klassiske former for opgaveretning, nu via læringsplatform (Lectio-syndromet)

Jens om at skrive i dansk (fsa)

Interviewer: Blev du tilfreds med det du skrev?

Jens: Næh

Interviewer: Hvorfor?

Jens: Det ved jeg egentlig ikke det - fordi jeg kan mærke at den ikke er til mere end syv

Interviewer: Jamen, hvordan kan du vide det?

Jens: Hm det er fordi at jeg har skrevet et par stile i niende, og jeg har ikke fået over syv. Jeg har så heller ikke fået under syv.

Interviewer: Er du træt af det at det altid er syv?

Jens: Nej, det er jo ikke til mere. Jeg kan jo ikke rigtigt brokke mig eller være sur, men jeg kunne da godt tænke mig at få højere karakter.

Interviewer: Ja det er klart. Hvad er det der gør at du ikke får det, at du ikke skriver bedre stile når du gerne ville det?

Jens: Det ved jeg ikke. Hvis jeg vidste det, så havde jeg jo nok gjort det.

(Interview med Jens maj 2010)

Jens om at skrive i dansk (3g) I

Interviewer: Havde du en oplevelse af at der var en stor forskel fra den måde man skrev på i dansk i folkeskolen, til den måde man skrev på i gymnasiet, da du kom i første g?

Jens: Næ. Jeg kan huske den første stil jeg lavede, der fik jeg 7, og jeg havde fået 7 hele vejen igennem i folkeskolen. Ja, det fortsætter nok resten af året eller resten af skoletiden, sådan middelmådig eller lidt over, det ved jeg ikke.

(Interview med Jens 21. februar 2013)

Jens om at skrive i dansk (3g) II

Interviewer: Har du set [lærer]s kommentarer?

Jens: Nej, ikke rigtig. Jeg har ikke nået at kigge så meget på dem.

Interviewer: Du kan lige læse dem højt så jeg kan høre det på båndet.

Jens: Ja. ”Din struktur er fin. Din redegørelse er super. Din behandling af appelformer er ok, men kunne være grundigere. SJ bruger andre hjælpemidler end appelformer. Hvilke? Din diskussion er ikke specielt sagligt argumenterende. Du skal huske at kronikgenren er en argumenterende og saglig genre. Karakter 7”

Interviewer: Regnede du med at få 7?

Jens: Ja. Jeg synes, uanset om jeg gør mig umage eller ikke umage, så er det bare 7.

(...)

Interviewer: Hvad skulle du have gjort for at være mere saglig?

Jens: Ja, det ved jeg sgu ikke lige. Det har jeg ikke rigtig tænkt over. Der må jeg nok melde pas.

Jens om at skrive i dansk (3g) III

Interviewer: Tænker du over hvordan du formulerer noget når du skriver: det lyder bedre og sådan?

Jens: Ja, det gør jeg helt klart.

Interviewer: Går du tilbage nogle gange og retter og sådan?

Jens: Næ, overhovedet ikke. Jeg starter derfra, og når jeg når ned til enden, så er jeg done.

Hvad kan der gøres?

Større synliggørelse af og opmærksomhed på **overgange**

- på elevers/kursisters folkeskoleerfaringer og hvordan de kan transformeres til styrker i den gymnasiale skrivning.
- på elevers /kursisters erfaringer med kommunikativ skrivning i sociale medier og sms, og hvordan de kan transformeres til styrker i den brugsorienterede skrivning.
- på den undersøgende, akademiske skrivning som kræves i videregående uddannelser. Peger fagenes skriftlighed frem mod denne type skrivning?

Hvad kan der gøres?

Større synlighed af og kvalificering af **processer**

- Forberedelse af opgaver: studier af modeller/eksempler, diskussion af kvalitetskriterier (metasprog)
- Skriveprocessen: del og stjæl om ideer, stilladseringer (skabeloner, ledesætninger), gensidig respons, observation af andres skrivning.
- Respons – fokuseret (elever angiver responsbehov) og genaflevering. En genafleveret opgaver er to opgaver.
- Fokuseret retning (hvad træner denne opgave).
Forbedringsforslag og fremadrettede krav der følges op.